

• تاریخ تحولات سیاسی جمهوری اسلامی ایران

(جلد پنجم)

(۶۰/۴/۱ تا ۶۱/۳/۳۱)

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:
فروست:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

یادداشت:

مندرجات:

مندرجات:

موضوع:

موضوع:

شناسه افزوده:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

جهانگیر، کیامرث، ۱۳۳۵-

تاریخ تولات سیاسی جمهوری اسلامی ایران (جلد پنجم) /
تألیف: یامرث، جهانگیر.

تهران: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی،
۱۳۹۷.

ج:

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۰۷۶
مطالعات انقلاب اسلامی؛

دوره: ۴-۸۵۶-۱۹-۵۶-۹۰۰۰۰

۵۵۰۰۰۰ ریال: ۶-۸۷۸-۱۹-۱۴-۸۰۰۰۰ (ج. ۱)

۲۱۰۰۰۰ ریال: ۷-۸۵۵-۱۹-۹-۸۰۰۰۰ (ج. ۲)

۳۱۰۰۰۰ ریال: ۷-۸۸۴-۱۹-۹۶۴-۸۰۰۰۰ (ج. ۳)

فیفا

جلد دوم تألیف علی کردی است.

جلد پنجم تألیف کیامرث جهانگیر است.

ج. ۱. ۲۲ بهمن ۱۳۵۷-۱۳ آبان ۱۳۵۸-ج. ۲. ۱۴ آبان ۱۳۵۸-۵ اردیبهشت ۱۳۵۹

ج. ۳. ۱۰ تیر ۱۳۶۰-۳۱ خرداد ۱۳۶۱.

ایران -- تاریخ -- جمهوری اسلامی -- ۱۳۵۸-

Iran -- History -- Islamic Republic, 1979

موحدیان، احسان، ۱۳۵۸-

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

۱۳۹۷ ت ۲ ش ۵ / ۱۵۷۰ DSR

۹۵۵/۰۸۴

۴۸۸۶۵۶۸

**گرامیداشت
چهلمین سالگرد
پیروز انقلاب اسلامی**

عنوان: تاریخ ۲۰ تیر ۱۳۹۵، بیاضی جمهوری اسلامی ایران (جلد پنجم)

(۶۱/۳/۳۱ - ۶۰/۴/۱)

تالیف: دکتر کیامر آشتیانی، جهانگیر

نوبت چاپ: او، پاییز ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۱۰۰۰ تومان

حروفچینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات «مرکز اسناد انقلاب اسلامی»

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۸۸۴-۷

ISBN: 978-964-419-884-7

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۸۵۶-۴

ISBN: 978-964-419-856-4

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
پیشگفتار.....	۱۳
فصل اول: عزل بنی صدر از ریاست جمهوری ایران.....	
تحوّلات منجر به عزل بنی صدر	۲۰
راهپیمایی های پرشکوه مردم در سرسبز کشور در تأیید عزل بنی صدر	۲۶
فصل دوم: ترور یاران امام توسط ضدانقلاب	
بمب گذاری و سوء قصد به آیت الله خامنه ای امام جمعه تهران	۳۵
انفجار بمب در حزب جمهوری اسلامی ایران و شهادت بسیاری از مسئولین	
رده بالای کشور	۳۹
انتصاب مسئولین جدید برای اداره ی کشور	۴۷
ادامه ی بمب گذاری و ترور یاران انقلاب توسط ضدانقلاب	۵۰
ترور کینه توزانه ی شهید آیت به دست منافقین	۵۱
کشف و انتشار اسناد همکاری بنی صدر با منافقین و گروه های ضدانقلاب	
و سیا	۵۷
موج شناسایی خانه های تیمی و دستگیری ضدانقلاب	۶۴
فرار بنی صدر و رجوع به فرانسه	۶۹

فصل سوم: انتخاب محمدعلی رجایی به عنوان دومین رئیس جمهور اسلامی ایران ۷۳

توصیه‌های حضرت امام برای انتخاب فرد اصلح ۷۵

ائتلاف‌های انتخاباتی در جریان انتخاب رئیس جمهور رجایی ۸۲

انتخاب محمدعلی رجایی به عنوان دومین رئیس جمهور ۸۴

انتخابات میان دوره‌ای مجلس شورای اسلامی ۹۲

تحلیل نتایج انتخابات میان دوره‌ای ۹۴

انتخاب دکتر محمدجواد باهنر به نخست‌وزیری ۹۶

ترکیب وزراء پیشنهادی کابینه دکتر باهنر ۹۹

فصل چهارم: تر ۱. رئیس جمهور، نخست‌وزیر و دادستان کل کشور ۱۰۳

اسد ر در سر نخست‌وزیری و شهادت رئیس جمهور و نخست‌وزیر ۱۰۵

معرفی آیت الله مهدی کنی به عنوان نخست‌وزیر ۱۰۹

معرفی وزراء آیت الله مهدی کنی به مجلس و رأی اعتماد به ایشان ۱۱۰

ترور آیت الله قدوسی - استان کل - ملاپ اسلامی ۱۱۲

متلاشی شدن مرکزیت سازمان پیکار، آرمان مستضعفین و منافقین در تهران .. ۱۲۱

فصل پنجم: انتخاب آیت الله سید علی خامنه‌ای، عنوان سومین ریاست جمهوری اسلامی

ایران ۱۲۵

احراز صلاحیت کاندیداها ۱۲۷

ائتلاف‌ها در انتخابات و انتخاب سید علی خامنه‌ای به سوا رئیس جمهور ۱۲۸

معرفی نخست‌وزیر و کابینه ۱۳۱

معرفی مهندس میرحسین موسوی به عنوان نخست‌وزیر ۱۳۲

معرفی کابینه و أخذ رأی اعتماد از مجلس ۳۳۱

فصل ششم: پیروزی‌های بزرگ در جبهه‌های جنگ ۱۳۷

نقش فقها و روحانیون مبارز در پیروزی‌های جنگی ۱۳۹

حضور فقهای مبارز در اتاق‌های فرمان جنگ و در مواقع حمله به دشمن بعثی ۱۴۵	
نقش روحانیت و فقهای مبارز در پیروزی‌های مکرر رزمندگان در جبهه‌های	
نبرد به‌ویژه در فتح خرمشهر:.....	۱۴۸
عملیات شکست حصر آبادان.....	۱۵۳
شهادت جمعی از فرماندهان نظامی در سانحه‌ی هوایی.....	۱۵۵
نصب علی‌اکبر هاشمی رفسنجانی به عنوان نماینده‌ی امام در شورای	
عالی دفاع.....	۱۶۰
عملیات طبق‌القدس.....	۱۶۱
حمله به تنگه چزابه.....	۱۶۳
ورود و مذاکرات میثاق، اعزامی سازمان کنفرانس اسلامی به ایران.....	۱۶۵
عملیات فتح‌المبین.....	۱۶۷
نتایج به‌دست آمده از عملیات فتح‌المبین.....	۱۷۰
ورود کمیته‌های منتخب جنبش ۱۵ تپه و سازمان کنفرانس اسلامی به تهران	
برای بررسی جنگ تحمیلی.....	۱۷۲
آغاز عملیات چریکی در عمق خاک عراق.....	۱۷۵
عملیات بیت‌المقدس.....	۱۷۷
مرحله‌ی دوم عملیات بیت‌المقدس.....	۱۸۲
مرحله‌ی سوم عملیات بیت‌المقدس و فتح خرمشهر.....	۱۹۰
فصل هفتم: تحولات در قوه‌ی قضائیه و قوه‌ی مقننه.....	۱۹۹
تحولات در قوه‌ی قضائیه.....	۲۰۱
تحول در قوه‌ی مقننه.....	۲۱۱
فصل هشتم: جنگ اقتصادی.....	۲۱۹
احتکار و گران‌فروشی.....	۲۲۱
دولتی کردن تجارت خارجی.....	۲۴۲

- ۲۶۸..... نصب نخست‌وزیر به‌عنوان مسئول بنیاد مستضعفان
- ۲۶۹..... جلوگیری از بورس‌بازی زمین در شهرها
- ۲۷۵..... کنترل هزینه‌ها و مخارج دولت توسط مجلس
- ۲۷۶..... تصویب طرح قانونی دیوان محاسبات کشور
- ۲۸۸..... تأسیس وزارت صنایع سنگین
- ۲۹۳..... رسیدگی به وضعیت اقشار مستضعف جامعه
- ۲۹۵..... فصل هفتم: کشف کودتا در ارتش
- ۲۹۷..... دستگیری و محاکمه‌ی عوامل کودتای نافرجام نوژه
- ۳۰۲..... تقابلهای مردم و مسئولین برای تأسیس سازمان اطلاعات کشور
قطعه‌نامه‌ی - انستیتوت استانداران کشور در تسریع برای تشکیل سازمان اطلاعات
کشور.....
- ۳۰۳.....
- ۳۰۵..... کشف کودتای صادقه و نه و سید کاظم شریعتمداری
- ۳۱۶..... افشای همکاری‌های سی‌ساله، ممداری با شاه مخلوع
- ۳۲۴..... برخورد خوب با اسراء و زندانیان و لزوم ثانون‌گرایی در همه‌ی زمینه‌ها
- ۳۳۳..... نتیجه‌گیری
- ۳۳۷..... کتابنامه
- ۳۴۱..... نمایه

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران، مهم‌ترین و متحول‌کننده‌ترین رخداد در عرصه‌های مختلف کشور بوده است. محصول پیرایه انقلاب اسلامی در ایران و سقوط رژیم شاهنشاهی، تأسیس یک نظام سیاسی جدید و بدون «سابقه» با عنوان «جمهوری اسلامی ایران» بوده است. تغییرات پی‌درپی و عمیق در جزئی‌ترین مسائل جامعه، تحوّل آنها در جهتی دیگر با سرعتی بالا و پیچیدگی جریان‌ها و افراد دخیل در آن، زمینه‌های بسیار خوبی برای تألیف و تولید آثار مربوط به آن باشد.

درباره‌ی انقلاب اسلامی و علل رخداد آن کتب‌ها و مقالات بسیار زیادی از سوی مخالفین و دوستان آن نوشته شده است و این کار هنوز هم ادامه دارد، ولی درباره‌ی پیامد بسیار مهم آن یعنی جمهوری اسلامی آثار علمی قابل توجهی تاکنون نوشته شده است. با گذشت بیش از سی سال از استقرار نظام جمهوری اسلامی در ایران، برای نسل جدید و علاقه‌مندان مطالعات انقلاب اسلامی و نیز جلوگیری از تحریف و یا فراموشی تاریخ پرفراز و نشیب دوران بعد از پیروزی، لازم است تدوین و انتشار سیر حوادث و رخدادهای آن با دقت و اتقان شایسته انجام گیرد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی به‌عنوان مرکزی تخصصی در حوزه‌ی تاریخ انقلاب اسلامی، در راستای هدف مذکور و انجام رسالت خود در مطالعه و تدوین تاریخ انقلاب اسلامی، گام دیگری در کنار فعالیت‌های پژوهشی متداول خود برداشته و طرح بررسی و تدوین تاریخ سی‌ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران را در دستور کار خود قرار داده است که این اثر تاریخ

تحولات جمهوری اسلامی ایران را از عزل بنی صدر در اول تیرماه ۱۳۶۰ تا فتح خرمشهر در خرداد ۱۳۶۱ بررسی و تحلیل نموده است.

تحولات مهمی در این دوره‌ی تاریخی رخ داده است که مدیریت کشور در شرایط بحرانی از سوی امام خمینی، پیامدهای استیضاح و عزل بنی صدر از ریاست جمهوری، آغاز ترور مقامات مهم کشور توسط ضد انقلاب برای جلوگیری از تثبیت نظام جمهوری اسلامی، برگزاری مکرر انتخابات ریاست جمهوری در شرایط ترور مقامات سیاسی مثل رئیس جمهور و نخست وزیر و رئیس دیوان عالی کشور و بسیاری دیگر از مسئولین مملکتی، اعطای اختیارات وضع قوانین بر اساس ضرورت از سوی امام خمینی به مجلس شورای اسلامی، پیروزی‌های مهم ایران در جنگ تحمیلی، تلاش آنان برای توقف آن، کشف و خنثی‌سازی کودتاهای طراحی شده بر ضد جمهوری اسلامی از مهم‌ترین این تحولات به‌شمار می‌رود.

امید است که کتاب حاضر بخشی از مسائل پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران را تبیین کرده و به علاقه‌مندان مطالعات انقلاب اسلامی یاری رساند. در پایان ضمن تشکر از زحمات مؤلف محترم، از دسر سی ناظران علمی اثر آقایان علی کردی، مصطفی جوان و دکتر اکبر اشرفی و نیز همکاران پرتلاش و مؤسسه‌ی فرهنگی هنری قدردانی می‌شود.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

گروه مطالعات انقلاب اسلامی